

شوکران کبیر (*Conium maculatum* L.)

گیاهی دوساله، به ارتفاع ۵۰ تا ۲۵۰ سانتی متر از خانواده (*Apiaceae*) است. توسط بذر تکثیر می گردد. ساقه های آن صاف، بدون کرک، دارای انشعابات فراوان و سفید رنگ که در بخش های پایینی ساقه لکه های ارغوانی رنگ دیده می شود. این گیاه خاص مناطق مرطوب و خاک های غنی از مواد غذایی است و به طور عمده در محصولات زراعی چند ساله رشد می کند. اندام های مختلف شوکران کبیر سمی و خشن بوده و مصرف آن توسط انسان و دام مشکلاتی را در پی دارد.

زلف پیر، پیر گیاه (*Senecio vulgaris* L.)

گیاهی علفی، یک ساله یا یک ساله مقاوم، ایستا و به ارتفاع ۱۰ تا ۴۰ سانتی متر، از خانواده (*Compositae*) که توسط بذر تکثیر می شود. ساقه آن معمولا افراشته و به شدت منشعب، گوشتی، شیار دار و کم و بیش کرک دار است. برگ ها به رنگ سبز روشن و با حاشیه ای که دارای دندان های نوک تیز است. این علف هرز به میزان قابل توجهی در سبزیجات، زمین های زراعی و تاکستان ها ایجاد مزاحمت می نماید.

توق خار دار، خار ماستونگ، زردینه خار دار (*Xanthium spinosum* L.)

گیاهی یک ساله، به ارتفاع ۳۰ تا ۹۰ سانتی‌متر، از خانواده (compositae) که توسط بذر تکثیر می‌یابد. ساقه آن محکم، زرد متمایل به سبز، منشعب و پوشیده از کرک‌های نرم و کوتاه است. وجود خارهای سه شاخه‌ای به اندازه (یک تا سه سانتی‌متر) در زیر دمبرگ‌ها ظاهری خار دار به بوته‌های این علف هرز می‌دهد. دوره گلدهی تابستان تا پاییز می‌باشد، این گیاه از علف‌های هرز مهم مزارع پنبه، ذرت، لوبیا، سیب زمینی، سورگوم و نیشکر محسوب می‌شود. به دلیل وجود خارهای قلاب دار روی میوه، بذر آن به راحتی توسط هر وسیله‌ای یا فردی قابل انتقال است. این علف هرز به شدت با گیاهان زراعی تابستانه رقابت می‌کند.

آفتاب پرست (*Heliotropium europaeum* L.)

گیاهی علفی، یک ساله، ایستا یا نیمه خوابیده، به ارتفاع ۱۰ تا ۵۰ سانتی متر، از خانواده گاوزبان (Borraginaceae) که توسط بذر تکثیر می گردد. ساقه آن به شدت منشعب، کرک دار و به رنگ سبز متمایل به خاکستری است. این گیاه به طور عمده در مناطق گرم مشاهده می شود. این علف هرز معمولا در حاشیه جاده ها، زمین های آیش یافت می شود و مصرف این گیاه توسط دام ها ایجاد مسمومیت خواهد کرد.

علف مار، کور، کبر (*Capparis spinosa* L.)

گیاهی پایا، به شکل درختچه های کوچک و خاردار، با انشعابات گسترده و خوابیده، از خانواده (Capparidaceae) که توسط بذر تکثیر می شود. گل ها بزرگ، معطر، به رنگ سفید تا متمایل به قرمز است. این گونه بیشتر در نواحی کم ارتفاع و گرم و مرطوب رشد می کند و در اکثر مناطق ایران یافت می شود. علف مار فوق العاده به خشکی مقاوم بوده و ریشه آن می تواند تا اعماق زیادی درون خاک نفوذ کند.

گیچ دوست واژگون (*Gypsophila pilosa* Hudson)

گیاهی یک ساله، ایستا، به ارتفاع ۱۰ تا ۸۰ سانتی متر، از خانواده (Caryophyllaceae) که توسط بذر تکثیر می شود. ساقه این گیاه ضخیم، منفرد و در بخش های بالا دارای انشعابات فراوانی است که در تمام جهات پخش شده است. برگ های این گیاه متقابل، سر نیزه ای شکل هستند. این علف هرز از جمله علف های هرز مهم مزارع گندم و جو ایران بویژه استان تهران است، اما می توان آن را به شکل پراکنده در محصولات زراعی مختلف و اکثر مناطق ایران مشاهده کرد.

جفجه، کهورک، کویره (*Prosopis stephaniana* Willd)

گیاهی چند ساله، بوته‌ای، به ارتفاع ۳۰ تا ۱۰۰ سانتیمتر، از خانواده (Leguminosae) که توسط بذر تکثیر می‌شود. ساقه این گیاه پیچیده، خار دار و کرکدار است. برگ‌ها مرکب، شامل سه تا پنج جفت تقسیمات شانه‌ای، که هر بخش دارای هشت تا ۱۲ جفت برگچه است. این علف هرز خاص مناطق گرم و خشک است و مقاومت خوبی به شوری دارد. از علف‌های هرز محصولات تابستانه و زمین های آیش است.

خار زن بابا (*Onopordum acanthium* L.)

خار زن بابا گیاهی تک لپه، دو ساله، از خانواده مینا (Asteraceae) می باشد که توسط بذر تکثیر می گردد. پاپوس های این علف هرز عامل مهمی جهت انتقال بذر این گیاه هستند. ساقه این علف هرز راست، مستقیم، دارای انشعابات فراوان، پوشیده شده از خار فراوان و ارتفاع آن گاهی تا ۲/۵ سانتی متر می رسد. این گیاه خاص مناطق مرطوب و خشک و از علف های هرز مهم اکثر محصولات باغی و زراعی محسوب می گردد.

تاج خروس سفید (*Amaranthus albus* L.)

گیاهی یک ساله، به ارتفاع ده تا پنجاه سانتی متر، توسط بذر تکثیر می گردد و از خانواده (Amaranthaceae) می باشد. ساقه های این گیاه معمولا به رنگ سبز روشن و دارای انشعابات فراوان است برگها متناوب، در بخش فوقانی به رنگ سبز روشن و دارای حاشیه موجدار هستند. این علف هرز جزو علف های هرز تابستانه است. تاج خروس سفید از علف های هرز مهم سبزیجات و گیاهان زراعی مختلف به شمار می رود و در حاشیه جاده ها و زمین های بایر ایجاد مزاحمت می نماید. ساقه های این گیاه در مراحل رسیدگی کامل از سطح خاک شکسته و توسط باد به مزارع اطراف حمل می شوند و این عمل به پخش بذر و تکثیر این گیاه کمک می نماید.

علف اسب، پیر بهار کانادایی (*Conyza Canadensis* L.)

گیاهی یک ساله، ایستا، با ارتفاعی بیش از یک متر، از خانواده (Asteraceae) که توسط بذر تکثیر می‌یابد. ساقه های این گیاه سبز رنگ، ساده، کرک دار و گاهی اوقات بدون کرک بوده و در بخش‌های بالا منشعب است. برگ‌های بالایی باریکتر، حاشیه آنها صاف و ریشه های این گیاه فیبری است. این علف هرز بومی امریکای شمالی است و پراکندگی وسیعی در جهان دارد، در اکثر مناطق ایران رشد نموده و مقاومت خوبی نسبت به خشکی دارد. زمین‌های زراعی، باغات، حاشیه کانال‌های زهکشی و آبیاری از عمده ترین مناطقی است که این علف هرز را می‌توان مشاهده کرد. این علف هرز در محصولات زراعی چند ساله به صورت کلنی و متراکم در محصولات زراعی یک ساله به طور پراکنده یافت می‌شود.

نوک لک لکی، قیطران (*Erodium cicutarium* L.)

گیاهی یک ساله، دولپه، ایستا و یا خوابیده، از خانواده (Geraminaceae)، توسط بذر تکثیر می یابد. ساقه های این گیاه منشعب و پوشیده از کرک های ساده، متراکم و لطیف هستند. خاک های سبک و حاصلخیز را ترجیح داده و به عنوان علف هرز یک ساله یا دوساله محصولات زراعی و باغی، سبزیجات، صیفی جات و مزارع یونجه را آلوده می سازد.

سوف، بوریا، سازو (*Juncus acutus* L.)

گیاهی چندساله، علفی، ایستا، به ارتفاع ۰/۵ تا ۲ متر، از خانواده (Juncaceae)، توسط ریزوم و بذر تکثیر می‌گردد. ساقه‌ها به تعداد زیاد، غیر منشعب، به قطر سه تا پنج میلی متر، استوانه‌ای شکل و محکم هستند. این گیاه در مناطق مرطوب با حاصلخیزی پایین رشد مطلوبی دارد و از علف های هرز مهم آبراهه ها و کانال‌های آبیاری است که باعث مسدود شدن آنها می‌گردد.

قیچ، اسفندک (*Zygophyllum fabago*)

گیاهی چندساله، ایستا، به ارتفاع ۶۰ تا ۱۰۰ سانتی متر، از خانواده (Zygophyllaceae) که توسط بذر تکثیر می گردد. ساقه های این گیاه بدون کرک و دارای انشعابات فراوان، برگها تخم مرغی شکل و رنگ بذرها قهوه ای تیره می باشد. این گونه بیشتر در اراضی بایر و در مناطقی که میزان شوری زمین کم است رشد می نماید. در اراضی که به تدریج زمین در حال شور شدن است از پراکنش آن کاسته می شود.

جو وحشی، جو دم موشی، جو موشک (*Hordeum murinum* L.)

گیاهی است یک ساله علفی، ایستا، به ارتفاع ۱۵ تا ۴۰ سانتیمتر، از خانواده (Poaceae) که توسط بذر تکثیر می یابد. ساقه های آن متعدد و قاعده ای، برگها پهن و نوک تیز است. محل اتصال غلاف به پهنک غشایی است و این ویژگی در محلی که ساقه را در بر می گیرد به خوبی قابل مشهود است. این علف هرز به طور عمده در حاشیه جاده ها، مزارع و محصولات زراعی مختلف مشاهده می شود. این گیاه از علف های هرز مهاجم مزارع غلات است.

